

УДК 37.017.92.20

ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ОДУХОТВОРЕНОГО ОБРАЗУ ЛЮДИНИ КУЛЬТУРИ

А. С. Ушаков

ORCID 0000-0002-5683-2493

У статті розглядаються теоретичні та методологічні засади формування одухотвореного образу людини культури та окреслюються шляхи реалізації. Проаналізовано дотичні концепції людини культури, згідно з якими людина культури постає як особистість нового типу, духовна, гуманна, вільна, творча, здатна змінювати власне буття, адаптивна, яка співвідносить у своїй свідомості різні культури і культурні смисли, форми діяльності. Представлено визначення понять «людина культури», «образ людини культури», «одухотворений образ людини культури». Зроблено аналіз одухотвореного образу людини культури як виховного ідеалу. Наголошено на необхідності формування одухотвореного образу людини культури в студентській молоді як шляху її духовного й морального вдосконалення, розвитку світоглядної культури, внутрішнього потенціалу, інноваційності. Пропонується здійснювати формування одухотвореного образу людини культури у студентській молоді через використання комплексу мистецтв, створення умов культурного збагачення виховного середовища університету. Виділено принципи побудови соціокультурного простору університету в контексті формування одухотвореного образу людини культури в студентській молоді.

Ключові слова: людина культури, образ людини культури, одухотворений образ людини культури.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Функціонування інноваційного суспільства передбачає активну перетворювальну творчу діяльність людини, важливими умовами якої є творчість, свобода й широта мислення, духовний розвиток. Суспільний прогрес не може бути поза культурою, а навпаки відбувається в її межах і можливий завдяки культурі. Фундаментом цивілізаційного, стійкого розвитку суспільства є культура, здійснення людини в культурі і через культуру, що транслуються через

виховання й освіти. Кожна історична епоха відзеркалює духовний стан людства і виводить свій ідеал людини.

Українське суспільство знаходиться в епіцентрі впливу розгортання практик маніпуляції свідомістю, підміни культурних цінностей на тлі економічної, політичної і що важливіше – духовної кризи. Ключове питання в тому, що вразливою у цьому відношенні є молодь. Особливо це стосується студентської молоді, оскільки вона є провідною соціальною групою у суспільстві й впливає на соціальний, моральний і духовний розвиток суспільства й особистості. Одночасно студентську молодь можна вважати ще й провідною групою в молодіжному середовищі. Водночас університет є осередком професійного й особистісного становлення людини, сприяє розвитку творчого потенціалу, готує до самореалізації в активній діяльності. У зв'язку з чим актуалізується питання наявності стійких орієнтирів, ціннісних настанов, ідеалів, які транслують образ людини культури.

Сучасна теорія і практики виховання характеризується домінуванням культуроцентричної парадигми, що відображає ідеї виховання особистості через зміст та цінності культури. Мінливість, суперечливість, багатоваріантність – кілька найхарактерніших рис сучасного стану процесу виховання. Людина постійно знаходиться на перехресті різновекторних впливів, свідомо або інтуїтивно вона робить вибір тієї шкали цінностей, що відповідає її культурі, її буттю. Погляд на виховання як процес входження особистості в культуру, творення себе в її контексті дає широкі можливості самовдосконалення, духовного розвитку, виводить на якісно новий рівень систему педагогічної взаємодії вихователя й вихованця. Зміна духовних орієнтирів суспільства, а разом з тим і виховання потребує нової, «нелінійної» методології для розв'язання проблем виховання людини, на основі якої об'єкт пізнання розглядається як відкрита, самоорганізаційна система. Відповідно до цього виправданим є поліпарадигмальний підхід, який дозволить визначити провідні парадигми і концепції щодо сутності образу людини культури.

Суперечливий стан духовної сфери сучасного суспільства та специфіка культурних процесів, що відбуваються в ньому, актуалізують пошук шляхів вирішення проблеми відчуження людини від її образу в культурі. Таким чином, подолання кризи ідентичності сучасної людини, пошуку життєвих орієнтирів ми вбачаємо в формуванні одухотвореного образу людини культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Проблема розвитку особистості в просторі культури знайшла відображення в роботах

М. Бахтіна, М. Бердяєва, В. Біблера, Г. Гегеля, П. Гуревича, В. Давидовича, А. Дистервега, А. Єсіна, В. Зеньківського, О. Лосєва, І. Ільїна, М. Кагана, П. Каптерева, Ю. Лотмана, М. Лосського, М. Мамардашвілі, В. Межуєва, М. Новікова, В. Соловійова, М. Пирогова, К. Ушинського, П. Флоренського.

В роботах дослідників розвинуто ідею людини як центр культури, її найвищу цінність, підкреслюється виключна роль культури відносно формування уявлень про те, якою повинна бути людина ззовні й внутрішньо, який зміст і цінності мають наповнювати її життя і вчинки, обґрунтовується найвища цінність людської особистості.

Образ людини є предметом багатьох психолого-педагогічних досліджень (І. Бех, Г. Блонський, К. Вентцель, Л. Виготський, Б. Ельконін, І. Зязюн, О. Купецькова, О. Леонтєв, М. Рубінштейн, О. Бабошина, Є. Бондаревська, А. Швецова), де розкривається його вплив на свідомість і ціннісну сферу людини, визначається вектор її практичних дій і вчинків. Результати останніх досліджень свідчать про роль культури у визначенні змісту цінностей людини (О. Асмолов, А. Здравомыслов), обранні життєвих стратегій та її вплив на формування багатопланового, багатопланового образу людини, розширення духовного простору (В. Бичков, В. Шадріков), «людина культури як носій вищих духовних цінностей» (Г. Шевченко).

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Аналіз філософської, культурологічної, психологічної, педагогічної літератури з означеного проблемного поля показав, що єдиної точки зору щодо трактування образу людини культури немає. За окресленою проблемою можна виділити основні теоретичні положення, які лежать в основі розкриття сутності образу людини культури:

- цілісний розгляд людини в антропоцентричній й культуроцентричній парадигмах (Б. Бім-Бад, Є. Ісаєв, В. Слободчиков, К. Ушинський, Т. де Шарден, М. Шелер);
- культура як джерело ідеальних образів (І. Коган, А. Арнольдов, Е. Ільєнков, А. Швейцер);
- людина в культурі реалізує свою онтологічну потребу (Ю. Лотман, М. Мамардашвілі);
- діалогічність культури (М. Бахтін, В. Біблер, Ж. Сартр, Ю. Хабермас).

Завдання формування образу людини культури включає інтерналізацію знань про людину як феномен і суб'єкт культури, становлення системи духовних цінностей, які знаходять своє втілення в

практичній підготовці до життя і діяльності в певному культурному просторі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у висвітленні теоретичних і методологічних основ формування одухотвореного образу людини культури в студентської молоді. Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних завдань: розкрити сутність поняття «людина культури»; розглянути образ людини культури в контексті виховних практик; вивести принципи, на яких слід здійснювати формування одухотвореного образу людини культури в соціокультурному просторі університету.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Кожна епоха створює свій неповторний образ людини, таку систему уявлень, яка інтегрує в собі думки, погляди на сутність людини, її природу. Образ людини культури як особливе відображення буття і свідомості особистості в соціокультурному просторі свідчить про стан розвитку суспільства певного культурного періоду, дає можливість робити судження про світогляд, національно-культурну ідентичність і самоідентифікацію. Історичний за походженням, образ людини культури дає уявлення про ідеали, цінності, світогляд і життя людей певної епохи.

Першим дефініцію «людина культури» використав О. Малишевський, у розробці концепції культурологічної школи, розвиваючи ідею пізнання через діалогічну взаємодію людини й культури, де перетворення людини на суб'єкта культури відбувається через осягнення смислів і набуття духовних потреб.

Поняття «людина культури» увійшло в науковий обіг у кінці ХХ ст. і пов'язано з роботами М. Бахтіна, А. Арнольдова, В. Біблера, В. Круглікова, його окремі психолого-педагогічні аспекти досліджували О. Асмолов, І. Зимняя, М. Каган та ін.

В контексті досліджуваної проблеми значної уваги заслуговують ідеї В. Розанова, що набули узагальнення як педагогічна концепція виховання людини культури, сутність якої визначається гуманістичною і культурологічною спрямованістю виховання, наявністю національного виховного ідеалу, ідеалу людини культури, становлення особистості, здатної творити в культурі. За В. Розановим, метою освіти є національний виховний ідеал, який втілює цілісна, творча, гуманна і духовна людина, вільна для культурного саморозвитку, вихована на національних культурних цінностях. У концепції розкриваються ідеї втілення людини культури через самоцінності мистецтва, розкриття цілісності й розмаїття світу в людських уявленнях і образах.

Заслуговує на увагу концепція «людини культури» О. Шпенглера в ключі переосмислення трагедії Гете «Фауст» та конструювання естетичного образу універсальної людини, сутність якої виявляється через її культурну діяльність (творчість), спрямовану на пізнання, що дається через переживання.

Значний вплив на розвиток проблеми ідеалу людини в культурі мали ідеї В. Біблера, що були покладені в основу «школи діалогу культур» і в подальшому сформувалися в концепт «людина культури». За В. Біблером, людина культури опановує не тільки існуючі форми діяльності в просторі рідної культури, але й здатна знаходити, породжувати новий культурний зміст і осмислювати його як власний культурний досвід. Орієнтація на іншого, відкритість до діалогу з ним – запорука пізнання інших культур, інтерпретації і осягнення їх цінностей, що є невід'ємною рисою людини культури.

Концепція виховання дитини як людини культури Є. Бондаревської представляє втілення антропоцентричного підходу, передбачає активізацію і підтримку внутрішньої духовної роботи свідомості, в ході якої дається оцінка не тільки власним діям і вчинкам, а й людям, що оточують, явищам, суспільству. Не зважаючи на те, що концепція адресована вихованню і розвитку дитини, вона має низку положень, які дозволяють повною мірою розкрити сутність людини культури, саме як носія певної форми свідомості, людину творчу, адаптивну. Особистісний образ людини як мета освіти – цілісна людина культури, суб'єкт процесу культуротворення і виступає вільною особистістю, здатною обрати власний культуровідповідний образ. Ключовою якістю особистості визначається адаптивність і передбачає вміння змінювати алгоритми своєї поведінки відповідно до мінливих умов соціокультурного середовища (Бондаревская, 1999).

За Т. Меньшиловою, людина культури – це соціальна особистість, що розвивається в культурі, є об'єктом культурної взаємодії і творить культуру, характеризується багатогранністю та цілісністю внутрішнього світу, гуманістичною спрямованістю свого розвитку (Меньшилова, 2004).

Отже, узагальнюючи проаналізовані визначення «людини культури», яке є вже усталеним у багатьох гуманітарних науках, можна зробити його уточнення відносно завдань виховання духовної особистості. *Людина культури* – узагальнений тип носія культури, бажаний для суспільства, який своєю життєдіяльністю, поведінкою і вчинками репрезентує її найкращі взірці, служить культурі, зберігає її, реалізуючи це за принципами діалогу, гуманізму, толерантності і поваги до інших культур.

У нашому випадку людина культури представляє суму інтегральних якостей особистості як медіатора і творця культури. Людина, яка не тільки перебуває в просторі культури рідної, запозиченої або іншої, а включена в систему відношень з цією культурою, творчу діяльність яка відтворює її зразки, через що відбувається збереження і трансляція культури.

Людина як носій та транслятор культури й культурних цінностей являє певний образ. Такий образ містить узагальнені уявлення, якою повинна бути людина в думках та словах, у поведінці та вчинках. Отже, *образ людини культури* є системою уявлень про людину в культурі, цінностей закріплених саме в культурі, є надбанням попередніх поколінь, їх культурного досвіду. Образ людини культури несе величезний світоглядний потенціал, який розвиває готовність до самоідентифікації, самовизначення, самотворення, самоздійснення.

Образ людини культури – набір якостей особистості, які відображають її духовну, моральну сутність. Через образ людини культури відбувається складний процес включення людини до відтворення і трансформації культурних цінностей. Такий образ історичний і узагальнює певні риси мислення і світогляду людини відносно культурної епохи.

Ціннісний світогляд виконує роль формування знань, переконань дбайливого ставлення до культури, збереження її найкращих зразків, постійного відтворення в діяльності, зберігаючи її для наступних поколінь.

В образі людини культури окреслено шляхи морального й духовного самовдосконалення через моральну самосвідомість, рефлексію, прийняття відповідальності за свої думки й вчинки, співпереживання й прагнення розуміння інших людей, життєтворчості.

Основа ідеального образу людини культури складають такі якості особистості, як доброта, чуйність, толерантність, вміння співпереживати, духовність, моральність, що слугують орієнтиром розвитку особистості в культурному середовищі. Такий образ включає духовні надбання людства, досвід багатьох поколінь, соціальну пам'ять, програми людської поведінки, що є необхідними умовами адаптації до умов соціального буття.

Слово «одухотворений» у значенні прикметника виражає благородство, духовну красу, високі помисли, почуття і т. ін. (Словник української мови, 1974), його виживання в контексті смислового поля «людина культури» показує тісні зв'язки з виховним ідеалом, духовною особистістю.

Одухотвореність – піднесений стан душі, що виникає при духовному осягненні тих чи інших явищ, предметів або діяльності та виявленні в них або надання їм особливих життєвоважливих смислів, призначень (Основи духовної культури, 2000).

Безпосередній зв'язок з найвищими духовними цінностями відображає сутність одухотворення як процесу емоційного піднесення (Бех, 2013, с. 4). Одухотвореним образ людини культури слід вважати таким, що наповнений «живим» змістом, наближує до вищих духовних цінностей, відповідає на духовні запити сьогодення, несе цінності культури, активізує усвідомлення людини її культурної приналежності, виявляє здатність людини до культурної самоідентифікації, культуротворення.

В контексті вирішення проблеми духовної безпеки особистості питання актуальності одухотвореного образу людини культури порушується науковою школою академіка Г. Шевченко, де підкреслюється провідна роль освіти і виховання в його формуванні, що забезпечить збереження моралі, природних багатств, національно-культурної ідентичності (Шевченко, 2015, с. 220). Дослідниками вперше визначено та обгрунтовано комплекс наукових підходів до проблеми формування одухотвореного образу людини культури XXI ст., розкрито його сутнісні характеристики.

Головним завданням освітньої і виховної діяльності університету, яка спрямована на формування в студентської молоді одухотвореного образу людини культури є створення творчого середовища, культурного простору, в якому студент зможе реалізувати себе. Слушно говорить Г. Шевченко про провідну роль виховного середовища сучасного вишу як осередку набуття студентською молоддю досвіду через спілкування і діалог з викладачами, яких за сутністю їх професійної діяльності без сумніву можна віднести до людей культури (Шевченко, 2015, с. 222).

Серед завдань формування одухотвореного образу людини культури є практична підготовка студента до життя в певному культурному просторі, зосередження виховних впливів на розвитку світоглядної і ціннісної сфери особистості відносно ролі й місії людини в культурі, побудова індивідуальної стратегії духовного становлення й самовдосконалення, розвиток адаптаційних властивостей психіки, вдосконалення власної природи.

Освітнє середовище ЗВО як частини соціокультурного простору має потужний багаторівневий виховний вплив на студентську молодь, керуючи й спрямовуючи її діяльність у суспільно корисний напрямок, при цьому розвиваючись у культурному середовищі, студент бачить власні пріоритети пізнання й осягнення культурних цінностей, тим самим створюючи власний простір.

Про тісні зв'язки культури і виховання, а точніше про їх взаємообумовленість, говорить М. С. Каган, розглядаючи виховання як процес культурації, усвідомлення і прийняття цінностей культури, як

механізм відтворення культури (Каган, 1996, с. 295). Культура творить людину й одночасно людина є її творцем, передача цінностей між суб'єктами виховного процесу відбувається через рівноправне спілкування, діалог. В одухотвореному образі людини культури наповнюються реальним змістом такі концепти, як «духовність», «моральність», «вчинок».

Мистецтво має потужний потенціал щодо впливу на образну сферу особистості, формування уявлень про досконалу людину через образну систему, трансляції культурного коду і його декодування. Комплекс мистецтв має синергетичний ефект одухотворення як стану до стійкої мотивації до творчості. Саме через одухотворений образ людини культури відбувається долучення до ідеалу людини духовної і культурної. Інтеграція комплексу мистецтв у систему навчання і виховання студентської молоді дозволяє реалізувати механізм звернення, інтерпретації уявлень для накреслення образу людини з одними рисами до його реконструкції як образу людини культури і утворення стійких структур та подальшого відтворення такого образу через діяльну силу людини.

Вищевикладене дозволяє сформулювати принципи, на яких слід здійснювати формування одухотвореного образу людини культури в соціокультурному просторі університету:

- усвідомлення людини як найвищої цінності (визначає домінуючий принцип загальнолюдської культури);
- принцип культуровідповідності (орієнтує на використання традицій національної культури в духовному й моральному вихованні, організація навчально-виховного процесу в контексті культури);
- ціннісне самоусвідомлення, самовизначення в культурному середовищі (конструювання смислової сфери особистості через цінності культури);
- гуманітарність як умова самопроєціювання, самоздійснення в культурі (свобода вибору і відповідальність за свій вибір);
- принцип активізації смислоутворювального потенціалу духовних цінностей (формування ціннісної свідомості і духовної культури);
- задоволення інтересів і потреб студентської молоді в різноманітних видах духовно-практичної діяльності (аксіологізація виховного простору);
- другодомінантність відношень, відкритість до діалогу з позицій аксіологічних домінант (діалогізація, цілісність).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Відтак, загальну методологію процесу формування одухотвореного образу людини культури складають філософські положення щодо буття людини в просторі культури, сутності образу людини культури як специфічної форми

трансляції духовних цінностей; особливостей соціально-культурного простору університету.

Отже, осмислення наукових джерел дозволило визначити наукові положення, які мають методологічне значення для формування одухотвореного образу людини культури, а саме:

– духовність людини культури проявляється у її здатності до культурної ідентифікації (С. Бондаревська);

– образ людини культури ампліфікує (підсилює) культурну самосвідомість;

– значущість соціокультурних інститутів для створення середовища, яке впливає на формування одухотвореного образу людини культури.

Отже, одухотворений образ людини культури узагальнює найкращі здобутки культури, активізує пошук світоглядних орієнтацій майбутнього, сприяє не тільки виявленню нових аспектів культурної реальності, яка сьогодні має розмаїття інтерпретацій, а й слугує і способом її декодування, розуміння. Образ людини культури втілює найкращі якості особистості, це передусім, вільна особистість, яка своєю перетворювальною діяльністю визначає себе в культурі. Формування одухотвореного образу людини культури в студентській молоді спрямовано на розвиток таких якостей, як високий рівень самосвідомості, незалежність суджень, здатність орієнтуватися у світі духовних і культурних цінностей, вчинкова свідомість, вміння мислити на основі образів національної культури, постійне прагнення до творчості, самовдосконалення. Виховний потенціал образу людини культури складається в його властивості щодо формування ціннісних орієнтацій, стійких структур, збагачення образної сфери особистості, розширення спектру уявлень про якості людини як представника національної культури, духовного розвитку, творення своєї життєвої стратегії культуровідповідно, розвитку культурної ідентичності і самосвідомості, оволодіння досвідом культури.

В контексті виховної практики педагог як медіатор духовних і культурних цінностей своєю поведінкою і діяльністю повинен втілювати образ людини культури, подавати приклад, залучати до культуротворчості, в діалозі та саме через діалог розкривати зміст людського буття в культурі, робити такий образ одухотвореним.

Література

1. Бех І. Д. Духовно-ціннісне переживання навчального матеріалу: сутність та виховна роль. *Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України: наук.-теорет. та інформ. журн. Нац. акад. пед. наук України*. 2013. № 1. С. 63-66.

2. Бондаревская Е. В. Педагогика: личность в гуманистически ориентированных теориях и системах воспитания / под ред. Е. В. Бондаревской. Ростов н/Д : Учитель. 1999. 560 с.
3. Каган М. С. Философия культуры. СПб.: Петрополис, 1996. 295 с.
4. Меньяйлова Т.А. Человек культуры – личность нового времени. Повышение качества подготовки учителей в условиях непрерывного образования. *Сборник научных трудов* / под ред. Т.И. Шалавиной. Новокузнецк: Изд-во КузГПА, 2004. С. 51-56.
5. Безрукова В. С. Основы духовной культуры (энциклопедический словарь педагога). Екатеринбург, 2000. 937 с.
6. Ушинский К.Д. Человек как предмет воспитания: Опыт педагогической антропологии. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2004. 576 с.
7. Словник української мови: в 11 томах. Том 5, 1974. 644 с.
8. Шевченко Г. П. Одухотворенний образ Людини Культури XXI століття: процес його виховання у вищій школі. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: зб. наук. праць*. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. Вип. 5(68). С. 213-224.

References

1. Bekh, I. D. (2013). Dukhovno-cinnisne perezhivannja navchalnogho materialu: sutnistj ta vykhovna rolj [Spiritual and value experience of studying material]. *Pedagoghika i psikhologhija. Visn. NAPN Ukrajinu: nauk.-teoret. ta inform. zhurn. Nac. akad. ped. nauk Ukrajinu*, # 1, 63-66 (ukr).
2. Bondarevskaja, E. V. (1999). *Pedagogika: lichnost' v gumanisticheski orientirovannyh teorijah i sistemah vospitaniya* [Pedagogics: personality in humane focused theories and upbringing systems]. Rostov n/D: Uchitel' (rus).
3. Kagan, M. S. (1996). *Filosofija kul'tury* [Philosophy of culture]. Saint-Petersburg: Petropolis (rus).
4. Menjajlova, T. A. (2004). *Chelovek kul'tury – lichnost' novogo vremeni. Povyshenie kachestva podgotovki uchitelej v uslovijah nepreryvnogo obrazovanija* [Man of culture – new age psonality]. Novokuzneck: Izd-vo KuzGPA, 51-56 (rus).
5. Bezrukova, V. S. *Osnovy duhovnoj kul'tury* [Spiritual culture basis] (*jenciklopedicheskij slovar' pedagoga*) (2000). Ekaterinburg (rus).
6. Ushinskij, K. D. (2004). *Chelovek kak predmet vospitaniya: Opyt pedagogicheskoi antropologii* [Man as a subject of upbringing: pedagogical anthropology experience]. Moscow: FAIR-PRESS (rus).
7. *Slovnnyk ukrajinsjkoji movy* [Ukrainian language dictionary]: in 11 vol. (1974). Vol. 5 (ukr).
8. Shevchenko, G. P. (2015). Odukhotvorenyj obraz Ljudyny Kuljтуры XXI stolitja: proces jogho vykhovannja u vyshhij shkoli [Spiritualized man of culture image of XXI century: the process of its upbringing in high school] *Dukhovnistj osobystosti: metodologhija, teorija i praktyka: zb. nauk. pracj*, # 5(68), 213-224 (ukr).

ВОСПИТАНИЕ У СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ ОДУХОТВОРЕННОГО ОБРАЗА ЧЕЛОВЕКА КУЛЬТУРЫ

А. С. Ушаков

В статье рассматриваются теоретические и методологические основы формирования одухотворенного образа человека культуры и очерчиваются пути реализации. Проанализированы соответствующие концепции человека культуры, согласно которым человек культуры предстает как личность нового типа, духовная, гуманная, свободная, творческая, способная изменить собственное бытие, адаптивная, которая соотносит в своем сознании различные культуры и культурные смыслы, формы деятельности. Представлены определения понятий «человек культуры», «образ человека культуры», «одухотворенный образ человека культуры». Сделан анализ одухотворенного образа человека культуры как воспитательного идеала. Акцент сделан на необходимости формирования одухотворенного образа человека культуры у студенческой молодежи как пути ее духовного и нравственного совершенствования, развития мировоззренческой культуры, внутреннего потенциала, инновационности. Предлагается осуществлять формирование одухотворенного образа человека культуры у студенческой молодежи использованием комплекса искусств, создания условий культурного обогащения воспитательной среды университета. Выделены принципы построения социокультурного пространства университета в контексте формирования одухотворенного образа человека культуры у студенческой молодежи.

Ключевые слова: человек культуры, образ человека культуры, одухотворенный образ человека культуры.

SPIRITUALIZED MAN OF CULTURE IMAGE UPBRINGING AMONG STUDENT YOUTH

A. S. Ushakov

The article considers theoretical and methodological basis of spiritualized man of culture image upbringing and outlines the ways of implementing. The author analyzes relevant conceptions according to which man of culture is a personality of new type, spiritual, humane, free, creative, able to change his/her own being, adaptive, correlating in mind different cultures and cultural senses, activity forms. The definitions of "man of culture", "man of culture image", "spiritualized man of culture image" are given. The article analyzes spiritualized man of culture image as an educational ideal. The research stresses the necessity of spiritualized man of culture image upbringing of student youth as a way of their spiritual and moral improvement, developing worldview culture, inner potential, innovation. The results obtained suggest spiritualized man of culture image upbringing of student youth by using complex of art, creating conditions for cultural enrichment of university environment. University Social and cultural space formation principles for spiritualized man of culture image upbringing of student youth are outlined.

Keywords: *Man of culture, man of culture image, spiritualized man of culture image.*

Ушаков Артем Сергійович – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, (м. Сєверодонецьк, Україна). E-mail: artem.s.usakov@gmail.com

Ushakov Artem Sergeevich, PhD in Pedagogics, Associate Professor, Postdoctoral Student, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: artem.s.usakov@gmail.com